Autor Guste Santini
Petak, 27 Srpanj 2001 22:10

Robni deficit u ovoj godini premašio je u prvih pet mjeseci 1,8 milijardi $. Ovaj rezultat je ostvaren rastom uvoza za 26,6% i izvoza za 1,4%. Drugim riječima, nastavlja se eutanazija privredne aktivnosti ima li se u vidu veličina nacionalnog tržišta, potražnja, i proizvodnje, ponuda.

Istovremeno kuna aprecira, a centralna banka, da bi zaustavila aprecijaciju, intervenira kako bi se ista zaustavila. Što ti je fatamorgana dragi moj čitaoče?

Istovremeno devizne rezerve rastu, raste zaduženje prema inozemstvu, «topi» se obiteljsko srebro. U «sjeni» obilatih deviznih rezervi ne raspravlja se o učincima ekonomske politike i perspektivama hrvatske privrede.

Veći uvoz od izvoza stvara utisak da je privredna aktivnost veća nego što to uistinu jest. Ovo, dalje, znači da živimo iznad svojih mogućnosti za iznos robnog deficita a to je kao što je to statistika objavila više od polovice (pokrivenost uvoza izvozom iznosi 49,5%). Nadalje, spekuliramo, ima li se u vidu da je društvni proizvod oko 20 milijardi $ i da je u pet mjeseci ostvareno 10 milijardi $ (ostvareno je manje ali da pojednostavimo priču uzimam polovicu) deficit od 1,8 milijardi dolara predstavlja 18% domaćeg društvenog proizvoda. To znači da raspolažemo sa 18% više roba nego što ih je nacionalna privreda proizvela. Da je kojim slučajem ta roba proizvedena u Hrvatskoj bilo bi više zapoislenih za gotovo 200.000 radnika i socijalna slika Hrvatske bi bila bitno različita. To je pojednostavljena interpretacija učinaka preferiranja uvoza nad izvozom.

Da li će se ovi negativni trendovi promijeniti. Sumljam. Promjenu ovih trendova bi mogla polučiti tek radikalno izmjenjena ekonomska politika.

Naime, valja reći sasvim jasno da će se stanje ozbiljno pogoršati kada krenu investicije jer će se povećati uvoz opreme što neće imati učinke, u kratkom roku, na povećanje raspoloživih roba u finalnoj potrošnji odnosno izvozu, jer će se učinci tih investicija produžiti na vrijeme eksploatacije investicija. Prema tome, potražnja za devizama će se povećati. Obveze prema inozemstvu su određene našom zaduženošću prema inozemstvu a potreba za većim raspoloživim - u odnosu na proizvedeni - društveni proizvode neće jenjavati.

I onda se postavlja pitanje što znaće devizne rezerve? Što znači postojeći tečaj kune? I, konačno, gdje smo kada rasprodamo obiteljsko srebro?

Razmišljanja u smislu povećanih inozemnih investicija su prilična fikscija pri sadašnjoj veličini nacionalnog tržišta. Priča očito ide u prvcu stvaranja asocijacija na ovim prostorima kako bi se povećalo ovo ipak «mekano» tržište. Prema tome, naša ekonomska situacija polako ali sigurno nam imperativno zahtjeva ekonomske integracije na ovim prostorima kako bi opstali. Slovenija će se povezivati u djelu koji će ubrzati njezin razvoj i nikako im balkanska asocijacija nije jedini izbor (kao nama) što ne znači da ga neće obilato koristiti. Što više Slovenija već danas ima jasnu strategiju i za ovu priču. Ostaje da se vidi tko će biti mentor. Dva su glavna kandidata: SAD i Njemačka. Simpatije su na strani Njemačke ostaje da vidimo da li će se to i ostvariti.